

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ, ДОКТОРАНТІВ І
МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

МАТЕРІАЛИ

IV Всеукраїнської науково-практичної конференція
молодих вчених з нагоди Дня працівника сільського господарства
**«СУЧАСНА НАУКА:
СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»**

17 листопада 2021 р.
м. Херсон

СЕЛЕКЦІЙНІ МЕТОДИ ВІДБОРУ СВИНЕЙ В УМОВАХ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ

ЦАРЮЧЕНКО А. В. - здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
Херсонський державний аграрно-економічний університет

ПАНКЄЄВ С. П. - канд. с-г. наук, доцент

Херсонський державний аграрно-економічний університет, м. Херсон, Україна

Актуальність. Використання методів індексної селекції для оцінки продуктивних якостей сільськогосподарських тварин значно підвищує темпи генетичного удосконалення порівняно з традиційною «класною» методикою. Проте слід зазначити, що сумарний клас племінної цінності тварини за існуючою Інструкцією з бонітування свиней, є об'єктивно індексом. Він поєднує в собі всі оцінювані ознаки, але не «розрізняє» їх селекційного значення та значення в економіці виробництва свинини. При цьому сума балів за багатоплідністю і товщиною шпику рівною мірою присутня в сумарному класі, що нелогічно згідно з вищенаведеним. Встановлено, що індекс необхідно розробляти за декількома більш менш пов'язаними одна з одною ознаками та визначеними в один і той же час [2; 35-40].

Основна частина. Багаторічний досвід малих і середніх товарних ферм, великих промислових комплексів показав, що в організації селекційно-племінної роботи спрямованої на поліпшення спадкових якостей свиней, є ще труднощі. Потрібно з покоління в покоління оцінювати велику кількість тварин, відбирати кращих, організувати індивідуальний підхід, вести детальний племінний облік тощо. Усе це відволікає спеціалістів від основних завдань виробництва свинини, а зменшення вимог до селекції не дає бажаних результаті у поліпшенні свиней. Тому необхідна сувора диференціація селекційного процесу. Суть її в тому, що товарні господарства повинні тільки виробляти свинину на базі інтенсивного використання поголів'я, яке завозять з племінних господарств (племзаводи, племрадгоспи, племінні ферми комплексів). Якщо племзаводи і племрепродуктори мають поліпшувати спадкові якості й розводити свиней з високим генетичним потенціалом, то товарним господарствам необхідно реалізувати цей потенціал відбором і підбором порід і ліній для схрещування (гібридизації), своєчасною оцінкою й вибракуванням малопродуктивних тварин із стада, дотримуватись прийнятої системи розведення. Сучасна племінна база в свинарстві України для забезпечення постійного прогресу потребує проведення спрямованої методичної селекційної роботи, однак при цьому в різних господарствах селекційні підходи різні. Одним із найбільш ефективних методів є індексна селекція.

Мета і результати досліджень. У цьому випадку використовуються індекси, що суттєво відрізняються як за ефективністю, так і за повнотою

інформації. До цього часу розроблено і застосовується значна кількість індексів, що включають як ознаки однієї продуктивної групи, так і різних груп.

Залежно від обсягів і типів інформації всі індекси поділяються на оціночні (до яких включено лише абсолютні показники) та селекційні (що об'єднують як абсолютні показники, так і коефіцієнти успадкування або генетичні кореляції). Найчастіше індекси включають показники однієї групи ознак. При цьому найбільшою ефективністю відзначаються індекси при селекції ознак із високим ступенем успадкування.

Продуктивність свиней значною мірою залежить від рівня селекційно-племінної роботи в стаді, тобто систематичного виконання комплексу зоотехнічних заходів щодо якісного поліпшення тварин. До цього комплексу входять: цілеспрямоване вирощування ремонтного молодняку з використанням сучасних методів відбору та підбору батьківських пар, підвищення відтворної здатності свиноматок та кнурів, скороспілості молодняку, зменшення витрат кормів на одиницю продукції й поліпшення м'ясних якостей свиней на відгодівлі [3, С.58-61].

Породи свиней, під впливом селекції та умов середовища постійно змінюються, удосконалюються, що дає змогу отримати високопродуктивних, цінних тварин. Кожна порода має свої особливості, переваги та недоліки. Найбільш поширеною в Україні є велика біла порода, її материнські та продуктивні якості забезпечують цій породі провідне місце серед всіх порід. На другому місці знаходиться порода ландрас, дюрок і петрен. Тварини цих порід теж добре адаптовані до умов Півдня України, мають досить високий рівень відтворювальних якостей, високу молочність та збереженість порослят.

Поряд з вітчизняними в країні використовуються й окремі зарубіжні породи, в основному для створення нових генотипів свиней, а також для виробництва товарної продукції в системі схрещування і гібридизації в якості батьківської форми – це породи ландрас, уельс, велика чорна, дюрок, гемпшир, п'єтрен, три останні з яких перевищують за використанням усі генотипи м'ясного напряму продуктивності у господарствах малих форм власності, фермерських та присадибних господарствах [1, с.3-5].

На даному етапі племінної роботи з породами великої білої та ландрас, в Україні зібрані кращі генотипи європейської селекції, що суттєво розширює можливості для поліпшення продуктивних якостей вітчизняних тварин. Водночас це обумовлює необхідність проведення детального аналізу продуктивних якостей свиней різних генотипів імпоротної селекції.

Наступним кроком в організації системи розведення є вибір батьківських форм. Як свідчить досвід розвинених країн, перевагу віддають термінальним, тобто, генетично контрастним не схожим, а точніше віддаленим за походженням від материнських форм породам. Найбільш поширеними є породи дюрок, гемпшир та п'єтрен. Характерними особливостями для цих порід є високий рівень відгодівельних та м'ясних якостей з певними відмінностями за деякими ознаками, але разом з тим, ці породи мають дещо нижчу

багатоплідність, молочність та деякі інші материнські якості. Навіть за кількістю сосків у тварин цих порід зустрічаються особини, у яких лише дванадцять і менше сосків. В деяких компаніях, навіть, породу дюррок використовують на першому етапі гібридизації, але більшість виробників гібридної свинини застосовують цю породу на останньому етапі гібридизації

Висновки. Використання методів індексної селекції для оцінки продуктивних якостей сільськогосподарських тварин значно підвищує темпи генетичного удосконалення порівняно з традиційною «класною» методикою. Проте слід зазначити, що сумарний клас племінної цінності тварини за існуючою Інструкцією з бонітування свиней, є об'єктивно індексом. Він поєднує в собі всі оцінювані ознаки, але не «розрізняє» їх селекційного значення та значення в економіці виробництва свинини. При цьому сума балів за багатоплідністю і товщиною шпику рівною мірою присутня в сумарному класі, що нелогічно згідно з вищенаведеним.

Список літератури

1. Березовський М. Д. Породи свиней України та перспективи їх розведення. *Свинарство*, Фірма «Техсервіс». 2007. № 55. С. 3-5.
2. Пелих В.Г. Теоретичне обґрунтування та практична реалізація удосконалених методів селекції у свинарстві : автореф. дис. ... докт. с.-г. наук : 06.02.01. Київ, 2002. 40 с.
3. Пелих В.Г. М'ясо-сальні якості свиней у схрещуванні. Сучасна наука: стан та перспективи розвитку тваринництва України в умовах Євроінтеграції. *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 23 вересня 2021 р.* - Херсон, - С.58-61.

УДК:597.551.2:639.2

ДИНАМІКА ХІМІЧНОГО СКЛАДУ М'ЯЗОВОЇ ТКАНИНИ ЦЬОГОЛІТКІВ ТА ОДНОРІЧКІВ КОРОПОВИХ РИБ В ПРОЦЕСІ ЗИМІВЛІ

ЦУРКАН Л. В. - асистент кафедри водних біоресурсів та аквакультури
Херсонський державний аграрно-економічний університет, м. Херсон, Україна

Практичний досвід свідчить про те, що у якості критерію життєстійкості посадкового матеріалів у умовах рибничих господарств, зазвичай використовують масу, або вік риб. Але такий підхід є не зовсім правильним, оскільки провідну роль в зимостійкості посадкового матеріалу відіграє коефіцієнт вгодованості який опосередковано визначає підготовленість риби